

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 18—, za iso-
cestvo D 26—, dostavljen na dom
D 19—, na izkuzico D 18—,
inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini

Cena današnja št. 1 Din

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 2—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritišče desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštnoštevnica
številka 11787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Kolokopiji se ne vrstijo.

Naslov:

Maribor, torek 29. aprila 1924.

Leto: V. — Številka: 98.

Optimizem na vseh straneh.

Računi brez krčmarja. — Revizija programa HRSS? — Radić vesla v monar-
hizem?

BEograd, 28. aprila. (Izv.) Na reši-
tev krize zrejo tako vladni, kakor opo-
ziционални krogi z vedno večjim opti-
mizmom. Na eni kakor na drugi strani
upajo, da dobe vladu v svoje roke. Opo-
ziционалci upajo, da jim bo poverjena
sestava poslovne vlade, dočim računajo
vladni krogi z neomajnim prepriča-
njem, da bo Pašić-Pribičevići koalici-
ji poverjena volilna vlada.

Opoziciјonalci so si za slučaj, da dobe
vlado v svoje roke, že razdelili ministr-
ska mesta. Davidovićeva skupina dobi
9 ministrstev, včevši ministrsko pred-
sedstvo, klerikaleci 3, Spahovci 3 ter Ra-
dićevci 3 (!) dočim se je zemljoradnike
pri tej kombinaciji popolnoma prezrlo.
Klerikaleci celo računajo na 4 ministr-
ska mesta na škodo Spahovcev, ki bi v
tem slučaju dobili samo dvoje ministr-
stev, in še to samo manjvažna.

Iz opoziciјonalnih krogov se širijo
vesti, da je

Radić poslal vodstvu opoziciјonal-
nega bloka iz Dunaja hrvojavko,
s katero odobrava dosežanje tak-
tiko bloka ter naglašja, da prizna-

va monarhijo, kralja in sedanjo
vladavino. Radić velikonočnih
praznikov le vesti še ni bilo mo-
goče kontrolirati.

(Prejkoslej je to samo manever opo-
ziционалcev, da zabrišajo porazne utise
Radićevih izjav ter s tem zopet dvigne-
jo znanje pri kroni. Op. nr)

V zvezi z zadnjim potovanjem radi-
ćalnega poslanca Petrovića v Zagreb se
zatrjuje, da je imel Petrović nalog, do-
seči z Radićevci sporazum v tem smislu,
da opuste svoj republikanizem ter sprej-
mejo v svoj program priznanje monar-
hističnega sistema.

BEograd, 28. aprila. (Izv.) Včeraj
ski predsednik Pašić včeraj ni prišel v
vladno predsedstvo, kjer sta ga prič-
kovala ministra Trifković in Vukičević
ter predsednik narodne skupščine Lju-
ba Jovanović. Predsednik narodne skup-
ščine se je nato podal h g. Pašiću na
stanovanje ter se je mudil pri njem da-
lje časa. Za njim je sprejel ministrski
predsednik ministra socialne politike
g. Trifkovića.

Krvavi zbor nemške stranke v Vrbasu.

Eden ubit, več ranjenih.

BEograd, 28. aprila. Včeraj je
nemška stranka v Novem Vrbasu imela
veliko zborovanje, na katerem so bili
navzoči vsi poslanci nemške stranke. —
Zborovanje je obiskalo tudi veliko prista-
sev radikalcev, samostojnih demokratov

ter organizacije Srnao. Ti so izzvali
pretep, med katerim je padlo več stre-
lov. Ena oseba je bila pri tem ubita, 3
so pa težko ranjene. Podrobnosti še ni-
so znane.

Kongres amsterdamske internacionale v Beogradu.

BEograd, 28. aprila. (Izv.) Včeraj
je bil v Beogradu slovesno odprt
kongres amsterdamske internacionale.
Zastopane so Nizozemska, Belgija, Če-
škoslovaška, Madžarska ter Bolgarija.
Rumunjski delegatje so izostali iz do-
slej neznanih vzrokov. Italijanski de-
legat se je opravičil z boleznijo. Vče-

raj se je vršila samo predkonferenca,
na kateri so posamezni delegatje poro-
čali o položaju delavstva v svojih drž-
vah. Nato so bile še izvoljene posamez-
ne sekcije, ki imajo pripraviti material
za kongres, ki je bil odprt danes ob
9. uri predpoldne.

pretirana. Uvaževati je tudi treba, da
smo imeli sedaj zimo, torej tisto dobo,
ko je v mnogih obratih tudi pri rednem
poslovanju manj dela kakor v polet-
nem času. Ker je zime konec, bode že
vsled tega dobil delo marsikateri dela-
vec, ki ga je zgubil pri nastopu zime.
Da pri nas brezposelnost ni posebno hu-
da, je razvidno in raznih poročil, gla-
som katerih razne občinske, zlasti mest-
ne uprave, vzlic doždevni veliki brezpo-
selnosti niso mogle dobiti potrebnih de-
lavcev za kidanje snega.

Izmed naših industrijskih delavcev
jih je bilo še nedavno mnogo zaposlenih
v kmetijskem obratu. Celo mariborska

borza dela pa mora ugotoviti, da vkljub
brezposelnosti za kmetijske obrate, ki
so nekoliko bolj oddaljeni od mesta, ni
mogoče dobiti delavcev. Mnogoštevilne
so kmetije, kjer so nekaj dni stalno
zaposleni po 2 do 3 hlapei in po 2 do 3
deklet, kjer pa morajo danes izhajati z
enim hlapcem in z eno dekle. Dostikrat
pa ni niti enega hlapca niti ene deklet
na veliki kmetiji in mnogo potrebnega
dela ostane neopravljenega. Tudi takim
ljudem, ki si služijo svoj kruh z rokami
(manuelnim delavcem), a odklanjajo
delo v kmetijskem obratu, ne gredo pod-
pore za brezposelne.

NEURJE V BEOGRAJSKI OKOLICI

BEograd, 28. aprila. (Izv.) Nad Beo-
gradom in okolico je včeraj vladala
strahovito neurje. Toča je napravila po
polju in na brzjavah in telefonskih
napravah veliko škodo. Tudi iz drugih
krajev prihajajo poročila o neurju.

Italija se strinja s poročilom ekspertov.

Pariz, 28. aprila. »Petit Parisien«
je prinesel pogovor z Mussolinijem, ki
smatra poročilo ekspertov kot važen ko-
rak pri reševanju reparacijskega pro-
blema in vprašanji ki so z njim v zvezi.
Neposredno po zasedbi Porurja je že
bil Mussolini istega mnenja kakor ga
zastopa poročilo ekspertov.

Incident pri otvoritvi umetniške raz-
stave v Benetkah.

RIM, 29. aprila. Pri otvoritvi 14. med-
narodne umetniške razstave v Benet-
kah, ki se je izvršila ob navzočnosti
kralja, je protestiral futuristični vodja
Marinetti v ostrem govoru proti raz-
stavnemu odboru, ki je protitalijanski.
Publika je odgovorila z viharimi ova-
cijami za kralja, ki je bil zelo začuden
nad tem slučajem. Marinetti je pri po-
liciji izjavil, da je hotel protestirati
proti pripustitvi tujcev in izključitvi
italijanskih futuristov.

Naši dijaki na Grškem.

ATENE, 26. aprila. p. Grško ministr-
stvo prosvete je priredilo jugosloven-
skim profesorjem in dijakom, ki so po-
setili Ateње, svečan obed, na katerem je
govoril v imenu grške vlade minister
Virgil. Zahvalil se mu je profesor Grlo-
vić v prisrčnem govoru.

Sklicanje cerkvenega koncila.

RIM, 27. aprila. Vatikanska Kongre-
gacija je končno veljavno sklenila, da
skliče na prihodnje leto cerkveni kon-
cil, ki je bil l. 1870 vsled zasedbe Rima
prekinjen. Koncil se bo bavil z važnimi
sodobnimi vprašanji, ki se tičejo rešitve
Evrope. Bržkone bodo povabljeni tudi
zastopniki drugih krščanskih cerkva,
kakor so bili povabljeni tudi k zadnje-
mu koncilu.

Morgan v Londonu.

PARIZ, 27. aprila. »Petit Parisien«
poroča, da je znan ameriški finančnik
Morgan odpotoval v London, da se po-
gaja s tamšnjimi bančnimi krogi. Po
poročilu »Newyorsk Herald« je Mor-
gan izjavil, da se bodo ameriški bankirji
v izdatni meri udeležili podpisovanja
posojila 800 milijonov zlatih mark
Nemčiji, a le pod pogojem, da se zavez-
niki in Nemčija sporazumejo glede iz-
vedbe načrta izvedencev.

Občinske volitve v Italiji preložene.

RIM, 25. aprila. Ministrski svet je
preložil občinske volitve, ki bi se mora-
le vršiti še letos, na leto 1925, ker vsled
zadnjih volitev ljudstvo še ni pomirje-
no. —

Pogrešani zrakoplov.

HAAG, 25. aprila. (Wolff). Prometni
zrakoplov družbe za zračno plovo, ki
je včeraj odplul z dvema osebamama iz
Anglije v Holandsko, se ni dospel na
cilj. Najbrže so vsi pasažirji v sever-
nem morju utonili.

Borza.

CURIH, 28. aprila. (Izv.) Predborza.
Pariz 36.75, Beograd 6.75, London 24.72,
Praga 16.60, Milan 25.30, Newyork 363.50,
Dunaj 79.50.

Zagrejska in beograjska borza radi
praznikov ne poslujeta.

Dr. R. Pipuš:

Brezposelnost.

Maribor, dne 12. aprila 1924.

II.

Zelo težavno je vprašanje, kako od-
praviti brezposelnost. Najbolj enostaven
način bi bil seveda ta, da se nudi indu-
striji in obrtu dovolj dela in na ta na-
čin delavcem dovolj zaslužka. A to je
lahko reči, a težko storiti, tako to,
da te težave mnogokrat niti država pri
najboljši volji ne more premagati. Ven-
dar pa je splošno priznano načelo, da
so v prvi vrsti država in samoupravna
telesna, pokrajine, okraji in občine dol-
žne, skrbeti za to, da se odpomore brez-
poselnosti. Kot uspešno sredstvo za od-
pravo brezposelnosti so država in druge
javne korporacije mnogokrat dale izvr-
ševati dela, ki sama na sebi niso bila
posebno nujna. Napravljati in urav-
njevati so dale ceste in moste, uravnavati
reke in hudoournike, graditi železnice,
kanale in tudi poslopja. Zgodilo se je
to, da se delavcem nudi zaslužek. Na ta
način se delovna sila, ki je na razpolo-
ganje, izkoristi v splošni blagor. Dela-
vec pa si je svest, da si je s poštenim
delom zaslužil svoj kruh. Zadovoljen je,
da mu ni treba iskati miloščine. Vendar
je za taka zasilna dela treba izdati
gimotnih sredstev, žalibog današnje jav-
ne korporacije teh gimotnih sredstev ni-
majo na razpolaganje. Dostikrat pa tu-
di ni potrebnih priprav, da bi se z ena-
kimi deli takoj začelo, kadar nastane
brezposelnost, ni potrebnih načrtov, pro-
računov itd. Dolžnost samoupravnih te-
les bi bila, da bi vedno imela priprav-
ljenih nekaj načrtov, kakor tudi po-
trebna gimotna sredstva za taka zasilna
dela, s katerimi bi se lahko vsak čas
začelo, kadar se pokaže brezposelnost.
Čem bi spadalo tudi pripravljanje raz-
nega gradiva, zlasti kamenja, peska,
bramota za ceste in druge gradnje.

Precej dvomljive vrednosti so pod-
pore za brezposelne, zlasti pa podpore v
gotovini. Pošten in zaveden delavec bo-
de v njih videl vedno le miloščino, ki
ga ponižuje. Delomneža pa zavajajo
take k lenobi. Da se vsaj zadnje prepre-
či, bi bilo treba vselej natanko izračunati,
kdo je potreben in vreden pot. Med
te gotovo ne spadajo ljudje, ki nečejo
delati. Takih pa je med brezposelnimi
navadno zelo mnogo. Tudi podpore nik-
dar ne smejo biti tako velike, da zadu-
šijo ne delavcu veselje do dela. Silno
skrbno mora torej na moralo delavcev
vplivati, če se brezposelnost iz naslova
brezposelnosti pojavi, tudi več, kakor bi
delavec pri rednem delu zaslužil, ali pa
če se mara nudi zasilno delo in za to delo
plača več, kakor bi delavec v svojem
rednem poklicu zaslužil pri rednem
delu.

K sreči pri nas brezposelnost danes
še ni posebno velika. Tozadevna poro-
čila, ki so prila v javnost, so precej

Politične vesti.

* **Pristop Čehoslovaške k italijansko-jugoslovanskemu sporazumu.** Dr. Beneš bo tekom meseca maja odpotoval v Italijo, da uredi vse potrebno za pristop Čehoslovaške k italijansko-jugoslovanskemu sporazumu. Nato odpotuje dr. Beneš za kratko dobo v Ameriko.

* **V Moskvi so zadovoljni z našim stališčem v besarabskem sporu.** Komentariji beograjskega tiska glede besarabskega vprašanja so napravili v Moskvi močan in simpatičen vtis. Poročevalec ruske brzojavne agencije je izjavil, da ruski narod nikoli ne pozabi te naklonjenosti do Rusije. Steklov je v svojem uvodniku napisal, da je besarabsko vprašanje bilo toplomer, na katerem je mogla ruska javnost natanko premeriti razmerje narodov in držav do Rusije.

Dnevna kronika.

— **Malgajev spomenik v Mežiški dolini.** Po petih letih se je želja rodoljubov, postaviti boritelju za Koroško Fr. Malgaju dostojen spomenik, vendar uresničila. Dne 29. maja se spomenik že odkrije. Prvotno je bil načrt, obsekati skalo nad »Votlopečjo« v bližini trga Guštanj, tik ceste. Radi velikih stroškov in neprimernega prostora, pa se je odbor odločil za poseben, 5 in pol m visok spomenik iz peščenca, ki bo stal v bližini hriba, kjer je Fr. Malgaj padel za domovino. Spomenik bo izdelala in postavila »kamnoseška družba« v Celju. Za spomenik se je dosedaj nabralo okroglo 28.000 D, je še primanjkljaja 8000 D, katere svota se mora še v dobljeni časi zbrati. Ker bo spomenik v kratkem že postavljen, naj rodoljubi, ki so doslej le od strani motrili akcijo, priskočijo na pomoč. Spomenik ne bo delal samo čast onemu, ki ga je zaslužil, ampak delati mora čast vsej Sloveniji, ki je darovala zmage in tako jasno izrekla, da je spomenik ob meji umesten. Sicer bi bilo primernejše mesto za spomenik na trgu v Guštanju, toda sedanje politične razmere v trgu in odporne vladajoče sili, da stoji spomenik izven trga. Vsekako pa je tudi to mesto ugodno, ker se bo spomenik lahko videl iz vlakca, ki vozi tod mimo. Tako bodo gledali Avstrijci, ki se čisto vozijo po ti progi, radi ali neradi spomenik onega moža, ki si je prvi drznil zahtevati slovensko-Koroško kot našo. Na spomeniku bodo zapisane pomenljive besede generala Maistra: »O jaz ne spim, le čakam čas in čakam — vas, da gremo skupaj čez Št. Vid med brate našo Zilo pit!«

— **II. kongres čehoslovaskih mest.** Prejeli smo iz Prage in objavljamo: V septembru t.l. priredi Zveza čehoslov. mest v Pragi II. kongres čsl. mest in ob

Feuilleton.

* **Razveseljena literarna novost.** Po vzoru česke knjižnice »Tisic mejkrasnejših novell« je začel znani hrvatski pesnik g. Ljubo Wiesner izdajati biblioteko: »1000 svjetskih pisaca«. V tej zbirki namerava seznaniti občinstvo s 1000 pisateljev vseh narodov in časov; od vsakega bo podal v dobrem prevodu po eno izbrano, zanj karakteristično novelo. Program, ki si ga je zastavil g. Ljubo Wiesner, je eden najrazveseljevitih pojavov v prevodni literaturi Hrvatov, Srbov in Slovencev. Urednika, ki je hkratu izdajatelj, vodi pri tem visok namen: obrniti hoče dušo poveljnega človeka k višjemu, plemenitejšemu in lepšemu. To je prvi namen. O drugem namenu pa pravi v uvodu: Z objavljanjem stvari, ki v svetovni literaturi pretendirajo na večnost, bo »biblioteka pomagala smoteno popravljati domači okus v času obilnega in dvomljivega pisanja in prevajanja«. Vršila bo toli potrebno slovstveno selekcijo! Noben prijatelj dobre literature ne bo odrekel početku g. Wiesnerja soglasanja in priznanja. Le to je želeli, da bi njegova biblioteka našla med občinstvom toliko odziva, da bi bil njen obstoj zagotovljen. Če pogledamo prvi zvezek, ki leži pred nami, vidimo vse njene vrline: prve štiri novele so izbrane s pristnim literarnim okusom, vzorno preložene in opremljene s kratko pisčvo biografijo.

tej priliki tudi II. razstavo v okvirju prškega velosejma, ki se bo vršil od 21.—28. septembra. Geslo kongresa in razstave bo: Normalizacija, tipizacija in specializacija mestnih potrebščin. Gre za to, da ne bodo mestne potrebščine izdelane po najrazličnejših tipih, temveč da se za vsako potrebščino ustvari po možnosti normalen tip, ki je tehnično izpopolnjen in ki ga je mogoče producirati po najnižjih cenah. To pa znači veliko varčevanje v komunalnih gospodarstvih. Kongres bo razdeljen na 8 skupin in sicer: 1. stavba mestnih hiš, 2. kanalizacija, 3. vodovodi, 4. elektrifikacija, 5. plinarne, 6. komunikacija, 7. snajenje mest, 8. požarna policija. Dotični referati so razdeljeni med najboljši čehoslovaške strokovnjake. Kongres bo slovesno odprt dne 21. septembra. Želeli bi bilo, da bi na kongresu bila zastopana tudi jugoslovanska mesta, kajti problemi, ki se pojavljajo v po-vojnem komunalnem gospodarstvu na čehoslovaškem, so eni in isti kakor v Jugoslaviji.

— **Čehoslovaški izseljenci.** Praški statistični urad je pravkar objavil, da se je 1. 1923 izselilo iz Čehoslovaške 32.340 oseb, tj. za 7000 manj nego l. 1922. Na 100 tisoč prebivalcev odpada 59 izseljencev. Največ se jih je izselilo v Ameriko, potem pa v Francijo in Madžarsko; v Jugoslavijo se je izselilo 1050 oseb, v sovjetsko Rusijo pa 540. Po narodnosti je 26 tisoč izseljencev Čehoslovakov, 4 tisoč Nemcev in 1100 Madžarov. (Ceps.)

— **Pohabljen truplo na progi.** Policija v Novem Sadu je našla te dni na progi Novi Sad — Subotica pohabljen truplo neznanega človeka, ki mu je bila odsekana ena roka in ena noga. Izgleda pa, da tu ne gre za nesrečo ali samomor, nego za zločin. Identiteta trupla še ni ugotovljena.

— **Dva uboja pri Sv. Trojici v Sl. g.** Včeraj so pri Sv. Trojici blagoslovljali nove zvonove. Pri tej priliki seveda ni manjkalo pijače. Pijani fantje od Sv. Benedikta so se sprli in ubili krojaškega pomočnika Nekrepa na razpotju med Sv. Lenartom in Trojico. Zadobil je 3 globoke zabadljaje v prsa. Zvečer so pa onega fanta ustrelili. Obširneje še bomo poročali.

— **Samomor ali nesreča?** Kakor smo že poročali, je izginil 22. marca t.l. neznan kam prežitkar Ivan Dvornik iz Družmirja. Dne 2. aprila je elektrik Josip Lorbek, uslužben pri kemični tovarni v Šoštanju, pri tamošnjem jezu spustil vodo ter opazil človeško truplo. Na lice mesta dospela komisija je dooznala, da je najdeni identičen s pogrešanim. Pri utopljenecu so našli 1 srebrno uro z verižico, ki je ob 20. uri 40 minut obstala, čez 200 D gotovine in še več drugih pritiklin. Ker ni bilo na truplu

Veliko kolo 1000 pisateljev je otvoril Rus D. S. Merežkovski s florentinsko novelo: »Ljubav jača od smrti«. Njemu sledi znani Američan Jack London z novelo »Naložiti vatru«, zatem pa se vrsti Argentinec Horacio Quiroga z »Anakondo«. Četrta je Maurice Maeterlinck z globoko, tipično maeterlinckovsko novelo »Pokolj nevinih« v blestečem prevodu pokojnega A. G. Matoša. Papir je lep, tisk ličen in zunanja oprema priključiva. Zvezek, ki obsega 102 strani 8°, stane 15 D, cena, ki je spričo današnje draginje na književnem trgu kaj skromna. Menimo, da je treba biblioteko »1000 svjetskih pisaca« upeljati tudi v slovenske kraje. Pri nas dobivajo srbohrvatske knjige vedno več čitate- ljev, kar je razveseljav pojav. Naše javne knjižnice ne morejo biti brez srbohrvatske police; ker tudi v manjših krajih povprašujejo po knjigah naših bratov. Priporočam jim, da ne prezrejo te odlične in resne zbirke, ki bo uspevala le tedaj, če bo imela dovolj naročnikov. Nizka cena pa omogoča tudi zasebnikom, zlasti srednješolski mladini, nakup posameznih zvezkov biblioteka »1000 svjetskih pisaca«.

Knjigo »1000 svjetskih pisaca« (glej gornjo notico) je mogoče dobiti pri našem uredniku Božidaru Borku, ali pa naj se zanimanci obrnejo naravnost na izdajatelja g. Ljubo Wiesnera, književnika, Zagreb, Pantovčak br. 4. Pri B. Borku je na razpolago še nekaj iz-

opaziti nobenih znakov, ki bi pričali, da je postal pokojni žrtve kakoga zločina, se je najbrž ponesrečil.

— **K umoru pri Sv. Barbari.** Kot ubijalci gostilničarja Jakoba Krinerja so bili doslej od orožnikov aretirani Karl Škofič, Franc Rajšp in Franc Kosbek, pd. Čučkov. Zasedujejo pa še več drugih, ki so se udeležili pretepa.

— **Pretep v Makolah pri Sl. Bistrici.** De 21. tm. na velikonočni ponedeljek) se je v gostilni Jožefa Doberška v Makolah pri Slov. Bistrici vršil hud pretep, pri katerem je bilo okoli 15 oseb več ali manj težko ranjenih. Francu Doberšku pa so s koli in noži popolnoma razbili lobanjo. Storičev še niso izsledili, zaprtih je osem osumljencev. Makole so znano gnezdo pretepačev, v zadnjem času pa je bila celo odpravljena tamošnja orožniška postaja.

— **Opasna ljubezen z vdovo.** Pred sodiščem v Banji Luki se je vršila te dni poročna razprava proti kmetu Kostu Mandiču, ki je umoril delavca Boško Jeriniča. Neke zimske noči je Mandič potkal na okno pri lepi vdovi Gospavi Bjelošević v Ljublanici. Trudna vdova je takoj spoznala svojega ljubega ter ga vzela k sebi v posteljo. Zjutraj pred zarijo pa je spet nekdo potkal. V koči je vladala grobna tišina. Tekanje pa je postajalo vedno močnejše, tako da sta začela zaljubljenca vstajati. Tedaj pa se je skozi razbito okno potegnil Boško ter prišel prav do postelje. Videč, da je ljubljeno vdovico že nekdo drugi uživa ljubezen, je napadel zaspanega Kosta Mandiča in ga začel pretepiti in daviti. V tem je potegnil Mandič izpod vzglavja svoj nož in ga porinil napadalcu med rebra. Boško Jerinič je imel še toliko moči, da je zapustil sobo, zunaj pa se je nedaleč od hiše, zgrudil mrtev na zemljo. Sodisce je Mandiča oprostilo, ker je ravnal v pravičnem silobranu.

— **Umor za pol litra vina.** V Čakovcu se je pripetil zločin, ki je plod moralne pokvarjenosti in surovosti tamkajšnje mladine. Kmečki fant Vinko Kukovec je bil že dalj časa skregan z desetletnim dečkom Gjurcom Novakom, ker ni vedel kako bi se maščeval nad njim, je pregovoril 15letnega Martina Horvata, naj Novaka zabode z nožem. Za to uslugo mu je obljubil 50 dinarjev in vina. Ob priliki nekega pretepa v gostilni je Horvat ranil Novaka zelo globoko v prsa. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer bo najbrž podlegel. Kukovec in Horvata so zaprli.

— **Požrl svoj zob.** Pred sarajevskim sodiščem se je vodila razprava zaradi tožbe nekega hišnega poseznika proti najemniku, staremu penzionistu, radi najemnine. Ker lastnik nikakor ni hotel uvaževati razlogov starega penzionista, se je vnel med obema čuden spor, ki

vodov knjige: Dr. I. Belin, Problemi naše valute, veleaktualnega spisa, ki ga je izdala »Nova Evropa«.

— **»Nova Evropa«.** 12. številka »Nove Evrope« prinaša sledeče gradivo: Uti-caj Istoka na umetnost Balkanskog Pol-nostva (I. Strigovski); Šta je Amerika (S. Bafon); Palanka Nju-York, srez nju-jorski, okrug severoameriški, SHS (J. M. Petrovič). »Nova Evropa« se naro-ča v Zagrebu, Preradovićev trg 9.

O gostovanju mariborskega gledališ-šca v Varaždinu prinaša čakovečki »Glas Medimurja i Zagorja« z dne 23. tm. laskavo poročilo, ki v njem pravi med drugim: »Mariborska je kazališna trupa vrlo simpatična. Ponajprije, oni su doista glumci, koji žele, da daju sve, što mogu. Ne žale truda, već vsaki prizor studiraju u tančine, ne samo svaki prizor, već i svaki gest, ton glasa, sve je to kako treba. Kod njih se mora pohvaliti pa priznati njihov intenzivni rad i želja za što većim ostvarenjem svog umetničkog programa. Uopće se čitava trupa lijepo doimlje kao jedan složen, discipliniran zbor, koji ima svoj credo, od kog ne odstupa.« Tak ugodni dojem je napravila na Varaždince predstava Lunačkovih »Ilirev«, ki so slabo delo in ga niti dobra režija in igra ne moreta rešiti. Pohvalno omenja list zlasti g. Tepavca, Tomažiča in Harastovića in g. Petkovića in Kraljevo.

Kako česki Nemci skrbijo za svoja gledališča. Pred tremi leti požar uničil

sta ga nadaljevala še tudi pred sodiščem po končani razpravi. Stari vpokojenec je tako kričal, da si je z jezikom izpulil zob in ga požrl. Radi tega se je še bolj hudoval in zaprel lastniku, da ga bo tožil za odškodnino.

— **Truplo v Dravi.** V Madžarski Rasinji so ribarji izvlekli iz Drave truplo neznanega človeka, ki je postal žrtve strahovitega umora. Okrog vratu je imel večkrat ovito železno verigo, na glavi pa mu je bila z žblji pribita finančarska kapa. Pokopali so ga na tamkajšnjem pokopališču, vendar še do danes ni doznano, kdo je umorjeni. Ljudje mislijo, da je to bil naš človek, ki je hotel pobegniti na Madžarsko, pa so ga morda Madžari osumili spijonaže in ga zato tako zločinsko umorili. Ni pa izključeno, da je bil to finančnik, katerega je ubil kak tihotapec, ker tu pogosto zalotijo tihotapec z najraznovrstnejšo rabo.

— **Tajne komunistične organizacije v Nemčiji.** V Stuttgartu so prišle oblasti na sled tajni komunistični organizaciji »Če-ko«. Organizacija je imela nalog, ubijati vse izdajalce in nevarne nasprotnike komunizma. Našli so poskritega mnogo orožja, bomb in municije. Iz najdenih listin je razvidno, da se je pripravljal atentat na generala Seehta in na ministra policije.

— **Delavci izumitelji.** Po vestih petrograjskih listov so izdelali delavci tamošnjih tovarn razne docela nove stroje. Tako je nek delavec izumel popolnoma nov stroj za tkanje, drugi je izpopolnil stroje za umetniško obdelovanje lesa, tretji pa nov valjar. Železničarski delavec Gromov je izumel pre-cizen aparat za točno izračunavanje to-vorne nosne moči. Več delavcev še dela na izumih. Vlada jih podpira. (Ceps.)

Primorske vesti.

Enakopravnost v Italiji. Italijanski uradni list objavlja naredbo o šolah v italijanski koloniji Tripolitania in Cirenajka. Po tej naredbi se osnujejo šole po italijanskem vzoru z arabskim učnim jezikom. Ta za enakopravnost v Italiji zelo značilna naredba dokazuje, da hoče Italija na vsak način zatreti slovanski življenj. V času, ko dovoljuje prebivalcem divjih libijskih oaz šole v materinem jeziku, je odvzel kulturnemu slovanskemu življu vse narodne šole ter jih čez noč izpremenila v italijanske. Enakopravnost pa taka. A kje je jugoslovanska vlada?

Naročajte »Jadransko Stražo!«

nemško gledališče v Tepplitz-Schönan. Nemci so s prostovoljnimi prispevki zbrali okoli 25 milijonov Kč. S tem denarjem so zgradili novo, zelo lepo reprezentativno gledališko palačo, ki je najmodernejše urejeno gledališče v vsej republiki.

Leninov indeks. Po vestih ruskih listov je Lenina vdova Krupska sestavila popis knjig, ki s stališča lenjinizma nasprotujejo njegovim dogmam in so zaradi tega škodljive. V Rusiji so prepovedani med drugimi: »Očetje in sinovi« in »Rudjine« od Turgenjeva, »Besje« in »Idiot« od Tolstoja, »Oblomov« od Gončareva, nekoliko spisov od Andrejeva in Grigoroviča. Od znanstvenih in zgodovinskih spisov so prepovedani tisti, ki stoje v nasprotju z Leninovim materializmom, kakor tudi vse knjige, ki uporabljajo v pozitivnem smislu pojem boga. Posebna komisija bo nadzorovala knjižnice in odstranjevala prepovedane knjige. Tako se je komunistična »svoboda« srečno našla na eni poti z nekdanjo papeško sv. inkvizicijo. Les extremes se touchent!

Slovenska umetnostna razstava v Hodoninu. O tej razstavi, ki je prva kolektivna razstava slovenske umetnosti na čehoslovaškem, prinašajo česki listi zanimive recenzije. Med prvimi ji je »Prager Presse« posvetila daljši podlistek. Dne 25. tm. pa so tudi brnske »Lidové Noviny« prinesle članek izpod peresa E. D. Zanimalo nas bo, kaj godi če-

Mariborske vesti.

Maribor, 28. aprila 1924.

Carinski škandal.

Sarajevska »Večernja pošta« z dne 25. aprila št. 843 poroča pod tem naslovom o carinskem škandalu, ki se je pripetil na mariborski carinarnici. Ravnatelj nemške filmske družbe »Biörnstad-Justitz Film Ko.«, g. Justitz, se je nedavno mudil s svojim društvom v Bosni in Dalmaciji, kjer se je snimalo več filmov. Pri svojem prihodu je dobil od tukajšnje carinarnice overenje, da je prinesel seboj 1500 dolarjev, 500 tisoč D, 8 milijonov avstr. kron in 10 tisoč ital. lir. Do povratka je potrošil v Jugoslaviji vse razen 500 dolarjev, ki jih je imel še, ko je na povratku došel v Maribor. To je potrdil tudi carinskemu uradniku v Mariboru.

Toda glej. To uradno potrdilo carinskemu uradniku v Mariboru ni zadostovalo. On je kratkoma konfisciral g. Justitzu dolarje ter ga dal do golega sleči in preiskati, da li nima še kaj skrite tuje valute. Ta drzni in netaktni postopek napram tujcu pa dosega svoj vrhunec v tem, da se je pokazal »velikodušnega« ter povrnil g. Justitzu odvzete dolarje z naročilom, da jih mora zamenjati v avstrijske krone edino pri plačilnem natakarnju kledvorske restavracije, nekemu Reichu. Po tem »službenem« povelju je odvedel g. Justitz k natakarnju Reichu, ki je zamenjal dolarje po kurzu 100 dolarjev = 6 milijonov avstrijskih kron. »Popolnoma očito je,« piše imenovani list dalje, »da je gospod carinski uradnik v sporazumu z natakarnjem in da je zaslužil nekoliko milijonov avstrijskih kron.« Ravatelj Justitz je izjavil, da se nikdar več ne prikaže v našo državo, kjer vladajo take razmere.

Odgovornost za resničnost tega poročila prepustimo »Večernji pošti«, vendar pa prinašamo ta slučaj, ki — če je resničen — jasno kaže, kako razni neodgovorni elementi s svojim brezprimernim postopanjem izpodkopavajo ugled in kredit naše države v inozemstvu. Pričakujemo, da bo vodstvo carinarnice ta slučaj javno razjasnilo. Potem bomo o stvari še spregovorili.

V soboto 3. maja t. l. ob 20. uri v Götzovi dvorani koncert ženskega zbora »Državnega učiteljskega« v Mariboru. Nastopi tudi operna pevka Zora Ropas iz Ljubljane kot solistka in profesorica Finžgarjeva kot pianistka.

Vstopnice za koncert »Državnega ženskega učiteljskega« v Mariboru dne 3. maja t. l. se dobijo v trgovini Zlate Bršnik v Slovenski ulici.

Umetniška šola »Kluba Svobodnih« že začela delovati in prijavi se je

ški kritik o umetnostnih stremljenjih »Kluba mladih«, ki je ob istem času razstavil tudi v Mariboru. »Tu predvsem stopate v ospredje,« piše kritik L. N., »dve močni individualnosti: Fran Kralj in Tone Kralj. Na slikah T. Kralja ima dobro vlogo simbolizem, podprt z barvnim dinamizmom... Toda ti vpadljivi pripomočki so nekoliko preveč iskani. Mislim pa, da umetnik, ki zelo dobro dela tudi v lesu, kakor dokazuje njegov globoko simboličen in formalno celo dober »Pasijon« ali izbrani kip »Kristoforoš«, spada k najnadarnejšim in največ obetajočim slovenskim umetnikom. Višek pa je doseglja razstava na krasnih slikah Frana Kralja. Ne uporablja mnogo barv, čopič mu je skoraj enobarven, toda njegove velike kompozicije vsled tega le pridobivajo na monumentalnosti. Mogli bi reči, da je Fr. Kralj ekspresionist, vendar pa ekspresionist v pravem pomenu besede: vrhu tega se njegove izborne kompozicije docela izvirne in zapuščajo mogočen dojem.« — Kritik ugotavlja v plastiki obeh Kraljev Meštrovičev vpliv. O grafiki piše: »Dobra grafična dela Božidara Jaka, Veno Pilon, L. Spazapan in Fr. Stiplovskega, ki bi za služila, da bi posebej razmišljali o njih, dokazujejo, da so v »Klubu mladih« združeni umetniki resnih umetnostnih aspiracij, ki so v celotnem umetnostnem razvoju največ obetajoča skupina slovenskih umetnikov.«

lepo število dam in gospodov, ki se zbirajo ob sredah, četrtkih in sobotah popoldne ter ob nedeljah zjutraj v salnici realke. Učnina iznaša povprečno 8 do 10 D na uro. Ako kdo želi še naknadno vstopiti, naj se javi tekom tega tedna pri g. prof. Cotiču (drž. realka ali Matistrova ul. 17. II.).

Ljudska univerza. V ponedeljek 28. tm. bo g. Stiplovske ob nekaterih slikah iz razstave »Kluba mladih« predaval o »Večnem iskanju forme« z ozirom na ekspresionizem. Začetek ob 18. uro zvečer. Vstop prost.

Iz tajne seje občinskega sveta. V tajni seji minuli petek se je občinski svet bavil večidel z personalnimi zadevami. Sklenilo se je, da se bodo plačevali nadure samo za delo nad 8 ur. Pri mestnem električnem podjetju se reducira nastavljenec Ocvirk. Prošnja nekoga policijskega vpokojenca za povzemanje pokojnine je bila odklonjena. Električno podjetje »Graz-Marburger Drauerwerke« se likvidira tako, da prevzame mariborska občina vse projekte, posestvo in pritlikline proti odškodnini v znesku 100 tisoč dinarjev.

Nemški rožički. Nepravilno izvoljeni nemški odbor Ribarskega društva je začel že sedaj, ko izvolitev še ni niti potrjena in ni niti rešen priziv, vložen s strani slovenskih članov, kazati svoje rožičke. V svoji nemški nadutosti pošilja v javnost razne dopise, seveda v nemškem jeziku. Nam je prav všeč, da je v tem pokazal svoje karte, tj. da smatra društvo za nemško postojanko, ki naj še nadalje širi v naših obmejnih krajih nemško iredento. Pa se prokleto motite, gospodje. Znalci bomo vaše rožičke pravočasno in na primeren način pobili.

Mestno kopališče bo tekoči teden odprto: v torek, sredo, petek in soboto. V četrtek 1. maja ostane zaprto. Parna kopel bo v torek in soboto za gospode, v sredo in petek pa za dame.

Prireditelj Slov. trgovskega društva. Slovensko trgovsko društvo priredi v torek 29. aprila ob 20. uri zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma sestanek s predavanjem o davčnih, faksnih in drugih važnih zadevah. Predaval bo davčni referent Trgovske in obrtniške zbornice, finančni svetnik v p. g. Zagar, ki bo dal tudi razne informacije v davčnih zadevah. Ob tej priliki nas poseti tudi predsednik Zveze trg. gremijev g. Ivan Jelačin in se vsi društveni člani, kakor drugi zainteresirani pridobitni krogov vabijo k obilni udeležbi.

Za 80% invalida je daroval I. I. strojni stavec Mariborske tiskarne dobljeno nagrado 10 din. Posnemajte!

Tujci v Mariboru. Včeraj je prenočevalo v Mariboru skupno 55 tujcev, in sicer: Meran 25, Privat-hotel 1, Zamorec 3, Črni orel 9, Zlati konj 8, Halbwild 3, Kosovo 3, Pri grozdu 3.

Obisk zagrebškega velesejma. Slovensko trgovsko društvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 4. maja t. l. skupen obisk zagrebškega velesejma. Odhod z brzovlakom ob 1.44 po noči. Vožnja polovična. Društveni člani se vabijo k čimvečji udeležbi. Prijave sprejema do četrtega popoldne tajništvo Trgovskega gremija, kjer je oddati obenem znesek 40 D za nabavo legitimacije.

Kavarna mestni park. Vsak večer svira marib. salon-orkester. Pri lepem vremenu tudi popoldne od 4. do 6. ure. Dohod od kavarne čez Ciril-Metodovo ulico je električno razsvetljen.

Narodno gledališče.

REPERTOIRE:

Ponedeljek, 28. aprila zaprto.

Torek, 29. aprila »Veseli dan ali Matiček se ženi. Ab. A.

Kneginja čardaša na našem odru. V petek 2. maja se vrši premijera najpopularnejše in najpriljubljenejše operete »Kneginja čardaša«. Da bo vzporedno z njo dostojnejša, je izdala gled. uprava večjo svoto za nabavo nekaj neobhodno potrebnih kulis in kostumov. Režija in koreografija je v priznanih rokah operetnega režiserja Bachmanna (kot gost). G. Bachmann je sam operetni režiser in

je bil svoječasno pozvan v Zagreb na režijo operete »Geisha« in »Vincilirka«. Tudi ostala zasedba je v najboljših močeh. Muzikalno vodstvo ima ravnatelj opere g. Mitrovič.

Vstopnice za opereto »Kneginja čardaša«. Vstopnice za Kneginjo čardaša, katere premijera se vrši v petek 2. maja, se dobe že od torka 29. tm. naprej pri gled. blagajni. Istotako se lahko že sedaj rezervirajo vstopnice za prvo reprizo te operete, ki se vrši v nedeljo 4. maja.

Abonentom. Gled. uprava vljudo opozarja vse abonente, da morajo imeti abonentske legitimacije pri vsaki predstavi pri sebi radi finančne kontrole, ker ima v nasprotnem slučaju neprilike i gledališka uprava kakor tudi abonent sam.

Vsem interesentom, ki so vprašali po vstopnicah za opereto »Čardaška kneginja«, naznanjamo, da se dobe vstopnice za prvo in drugo predstavo že v torek 29. aprila pri dnevnih gledališki blagajni. Premijera bo v petek 2. maja, repriza pa v nedeljo 4. maja.

Sokolstvo.

Pokrajinski zlet sarajevske sokolske župe. Na Vidov dan, 28. junija ima sarajevska sokolska župa svoj pokrajinski zlet v Sarajevu, ki je obvezen za vse sosedne župe. Ostale župe se ga udeležijo po deputacijah. Po zletu bo priredila sarajevska sokol. župa več krajsih kakor tudi daljših izletov v sarajevsko okolico in po ostali Bosni. Udeleženci bodo imeli na ta način priliko, da bodo spoznali vse zanimivejše bosanske kraje in si tudi mogli ogledati razne naravne krasote te pokrajine. Člani sokolskih društev, ki se tega zleta udeležijo, imajo po železici polovično vožnjo. Vsi oni člani in članice tudi telovadci mariborskega sokolskega društva, ki se nameravajo udeležiti tega zleta, se pozivljajo, da se javijo v društveni pisarni v Nar. domu v prtljaji v sredo od 18. do 19. (7) ure. Ker mora društvo javiti število priglancev do 1. maja sarajevskemu zletnemu odboru, radi preskrbo prenočišč in prebrance, se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. Prijavi se tudi lahko pisмено na odbor sokolskega društva v Mariboru. Odbor.

Orjuna.

Poročilo o občnem zboru Orjune - Studenci, ki se je vršil minulo soboto, prinesemo v jutrišnji številki.

Orjuna Studenci. Redovne vaje četniške sekcije v četrtek 1. majnika odpradejo. — Glavar.

Sport.

Prvenstvene tekme minule nedelje. V Ptuj je zmagal Rapid 4 : 0 (2 : 0), sodnik g. Nemec. V Mariboru pa SK Svoboda ni nastopil proti ISSK Maribor ter dobiva »Maribor« dve točki brez boja ter rezultat v razmerju 3 : 0!

Obiave.

§ Proslava 1. maja ZJŽ. Zveza jugoslovenskih železničarjev, podruž. Maribor, priredi 1. maja v vseh prostorih Sokolskega doma Studenci proslavo 1. maja z bogatim vspešdom. Sodelujejo vsi odseki narodnega železničarskega glasbenega društva »Drava«. Od 17. ure naprej godba, petje in ples. — Vstopnina 10 D. Čisti dobiček je namenjen izključno za podporo bolnih članov. Pozivamo narodno občinstvo, da se v obilnem številu odzove vabilu.

Film.

Lucretia Borgia je že sam na sebi zelo dramatičen motiv, tehnično in igralsko dovršen film, kakor nam ga nudi Grajski kino, pa je tudi resničen užitek. Sodelujejo najodličnejši kinoigranci, omenimo samo slovečega Alb. Bassermanna v vlogi Aleksandra VI. O temi posebej ni treba mnogo govoriti, saj nam je znana iz slovenskega prevoda Harry Sheffovega romana Papeževa hči, po katerem je tudi film prirejen. Noben čitatelj naj ne zamudi si ogledati stvar tudi na platnu.

Obrtni vestnik.

J. Zadravec: Vajeniške preskušnje in razstave.

Kakor mora biti ljudska šola s starši in domom v stalnem kontaktu, tako bi morali biti tudi obrtniki z obrtno nadaljevalno šolo v ozki zvezi in medsebojni pomoči.

Naši obrtniki bi se morali zavedati neprecenljivih uspehov teh šol v korist svojega pomladka ter bi morali poleg temeljite in vsestranske praktične izobrazbe skrbeti za to, da se dvigne teoretično znanje vajencev, ker je to ne samo za nje same koristno, temveč pride tudi v prid vsemu obrtništvu.

V spodbudo veselja do naobrazbe in v zanimanju za ohranitev obrtno stanovskega ponosa ter v povzdigo ugodnejšega pojmovanja vrednosti obrtno-nadaljevalnih šol ter obrtnega stanu v obče priporočam s sledečimi vrsticami, da se ob koncu šolskega leta prirejajo javne preskušnje, združene z (če tudi majhnimi) razstavami vajeniških del.

Javne preskušnje naj bi imele namen predočiti mojstrom, staršem učencem ter prijateljem obrtništvu uspeh obrtno-nadaljevalnih šol v različnih predmetih na ustnem način ter z izložbo od vajencev izgotovljenih pismenskih predmetov.

V razstavi vajeniških del pa bi se naj razstavili predmeti, ki so jih izgotovili vajenci v delavnicah svojih učnih mojstrov. Take razstave morejo ugodno vplivati na vajence, ki se trudijo, da kolikor mogoče dovršeno izgotovijo za razstavo namenjene predmete.

Ker so dobra vajeniška dela tudi nekaka reklama za obrtnika samega, ni dvoma, da se bode tudi mojster potrudil za dobro praktično naobrazbo svojih učencev. Da tudi našim širšim krogom ne sme manjkati zanimanje za take razstave, je jasno.

Podpreti jih morajo z nasvetom, z obiskom, darili in izkazati s tem našemu rokodelstvu ljubezen in spoštovanje.

Krajevne vajeniške preskušnje in razstave vajeniških del se po navadi izvrše na tak način, da se najprvo sestavi odbor za prireditelj razstave.

Ta odbor naj sestoji iz zastopnika učiteljskega obrtno-nadaljevalne šole, iz zastopnika trgovske in obrtne zbornice, iz zastopnikov obrtnih združenj ter obrtnih društev ter končno še iz zastopnika občine odnosno kraj. šolskega odbora.

Odborniki si volijo izmed sebe funkcije, kojih delovanje je brezplačno.

Odbor določi v sporazumu z učiteljskim za preskušnje vajencev ter razstavo vajeniških del prostor in čas. Kot najbolj priporočljiv čas se mi zdi konec obrtno-šolskega leta odnosno mesec maj. Odbor skrbi tudi za primerna darila, s katerimi se odlikujejo vajeniška dela ter za to, da se pravočasno vajenci obvestijo o razstavi ter da se jim pri njihovih mojstrih omogoči izvršitev za razstavo namenjenih del.

K razstavi naj se pripuščajo le taki vajenci, ki so vsaj prvo leto svoje učne dobe dopolnili ter le oni pomočniki, ki so v dotičnem letu dokončali svojo učno dobo.

Vajeniška dela naj bodejo od vajencev samih brez tuje pomoči izgotovljena, ker bi drugače predmeti diskreditirali razstavo.

Od nevajencev predloženi predmeti bi se morali vrniti. Priporočati je tudi, da vajenec priloži predmetu popis o načinu izgotovitve, o porabi snovi, k predmetu spadajoče risbe in če mogoče — kalkulacije.

Vsak predmet naj nosi na lični tablici ime razstavljalca z označbo učnega mojstra in učnega leta.

Odbor naj za presojo razstavnih predmetov izvoli poseben odsek, recimo presojevalno komisijo iz teoretikov in praktikov.

Ta komisija naj svoj posel opravi pred ali pa neposredno za otvoritvijo razstave s tem, da označi predmete, ki jih je smatrali za izborna (I.), za prav dobra (II.) in dobra dela (III.). V ozir jemati je pri določitvi nagrad tudi obnašanje in napredek učencev v šoli ter dovršeno učno dobo.

Vajenci se naj nagovorijo, razložil naj se jim pomen njihovega stanu ter naloge rokodelstva iz stališča države in naroda.

Vstopnina se naj pri takih prireditvah opusti, ker je itak po zakonu dovoljena, da financirajo te vrste prireditve obrtne zadruge odnosno obrtna društva. Čimbolj se razstavljeni vajeniški predmeti in šolska dela dopolnjujejo, tem večji uspehi imajo te vrste razstave in tembolj se bodo poduk na naših obrtno-nadaljevalnih šolah mogli uspešneje prilagoditi praktičnim potrebam obrtništva.

Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug v Celju sklicuje glavni zvezni zbor za nedeljo dne 4. maja t. l. ob pol 10. uri v mestno posvetovalnico v Mariboru. Razpravni red obsega sledeče točke: 1. Poročilo zveznega odbora, 2. Proračun, 3. Sprememba pravil, 4. Volitve, 5. Mojsterska preizkušnja, 6. Reorganizacija obrtnih zadrug, 7. Mojstersko zavarovanje. Vstop na glavni zbor imajo samo osebe, ki se legitimirajo s posebnimi od zveze izdanimi izkaznicami. Za slučaj, da se dovoli za udeležence zborovanja polovična vožnja, se bode to še pravčasno razglasilo.

DOBAVE.

Dobava snažilne jute. Direkcija drž. železnic v Ljubljani razpisuje na podlagi člena 94 zakona o državnem računovodstvu ponovno ofertalno licitacijo na dan 3. maja t. l. za dobavo 60 tisoč kg snažilne jute (jutenih niti). Pogoji se nahajajo na vpogled pri ekonomskem od. Dir. drž. žel. v Ljubljani, Gosposvetska c., vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Dobava plinovega olja. Direkcija drž. železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 4. maja 1924 za dobavo 2 cistern plinovega olja. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije drž. železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta, (nasproti velesojma) vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Dobava kovin. Dir. drž. žel. v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 5. maja t. l. za dobavo 5000 kg A-kompozicije (A-Legierung) in 4000 kg bankocina. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije drž. žel. v Ljubljani, Gosposvetska cesta, vsak delavnik od 10. do 12. ure.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(94)

V tem hipu so carju povedali, da je dospel v taborišče perzijski uskok, ki je ubežal iz taborišča carja Sapore.

Takoj so privedli moža. Perzijec se je vrغل na tla pred cesarjem in poljubil zemljo; bil je pokveka z obrto glavno, odsekanimi ušesi in raztrganimi nosnicami, kakor da bi mu tičala na vratu mrtvaška lobanja; toda iz oči je Perzijen sijala razumnost in odločnost. Nosil je dragoceno obdelko iz ognjene sogdijanske svile, govoril pa je slabo grščino; v njegovem spremstvu sta se nahajala dva sužnja.

Perzijec, ki se je imenoval Artaban, je pripovedoval, da je satrap, ki so ga očrnil pred Saporjem; pri mučenju so ga pohabili in je pribežal k Rimljanom, da se maščuje nad carjem.

— O, vesoljni vladar! — je govoril Artaban bahavo in laskavo — izročim ti Saporja, zvezanega za roke in noge kakor žrtevno jagnje. Odpeljem te počasi v taborišče in tu ga lahko zgrabiš živo, potihoma za roke, kakor jemljejo otroci ptice v roko. Le ubogaj Artabana; Artaban lahko vse stori; Artaban ponaša carjevo skrivnost...

— Kaj pa hočeš od mene? — je vprašal Julijan.

— Velikega maščevanja. Pojdi z mano!

— Kam?

— Na sever, čez puščavo — tristopetindvajset parasangov; potlej pa čez gore na vzhod, naravnost na Suze in Egipat.

Perzijec je kazal z roko daljino ozorje.

Dobava raznega kovinskega materiala. Direkcija državnih rudarskih preduzev v Sarajevu sprejema do 5. maja t. l. ponudbe glede dobave raznega železa, jekla, pločevine, vijakov, podložnih ploščic itd. za državni rudnik Velenje. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava jekla. Direkcija državnih žel. v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 6. maja t. l. za dobavo 5000 kg tigel-jekla (Tiegelstahl) in 1940 kg jekla za orodje, znamke »Böhler EZH«. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekon. odel. Dir. drž. žel. v Ljubljani, Gosposv. c., vsak delavnik dan od 10.—12. ure.

Dobava raznih lakov in barv. Direk. drž. žel. v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 7. maja 1924 za dobavo 16.100 kg raznih lakov in barv. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta, vsak delavnik dan od 10. do 12. ure.

Dobava drogrov iz medu. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 8. maja 1924 za dobavo 3800 kg drogrov iz medu raznih dimenzij. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Direkcije drž. železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta, vsak delavnik dan od 10. do 12. ure.

Dobava mazalnih blazinic. Direkcija drž. žel. v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 9. maja t. l. za dobavo 2000 komadov mazalnih blazinic. Ponudbe je predložiti do 9. maja 1924. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonom. od. Dir. drž. žel. v Ljubljani, Gosposvetska c., vsak delavnik dan od 10. do 12. ure.

Dobava železniških pragov. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 10. maja t. l. za dobavo 20.000 komadov hrastovih pragov 2,4 m dolgih 15-25. Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odelenju Dir. drž. žel. v Ljubljani, Gosposvetska c., vsak delavnik dan od 10. do 12. ure.

Gospodarstvo.

g Hranilno in pošojilno društvo v Ptuj je v svojem 40. poslovnem letu (1923) pod večjim vodstvom g. dr. Jurtele imelo 33.148.449,44 D denarnega prometa, 3616 zadrušnikov, 8.934.908,02 Din.

hranilnih vlog, 6.887.710,22 D posojil in 30.321,36 D čistega dobička. Rezervna zaklada znašala 162.514,30 D. Posojilnica v Ptuj je najmočnejši zavod v ptujskem okraju in ima ogromne zasluge za gospodarski in narodni napredek svoje okolice. Zlasti je zavod vedno bogato podpiral naše dijaštvo na srednjih, visokih in kmetijskih šolah.

g Uverenja za osiguranje valute. Minister financ je s svojim rešenjem od 15. aprila 1924 izpremenil prejšnje rešenje od 10. decembra 1923 v toliko, da uverenja za osiguranje valut, izdana od pooblaščenih zavodov, veljajo dva meseca, računeno od dneva izdavanja uverenja do dneva nakladanja. Kot dokaz o dnevu natovoritve služi žig odhodne nakladalne postaje na tovarnem listu.

g Povoljni izgledi za žetev v Vojvodini. Po poslednjih vesteh iz Vojvodine so izgledi za tamošnjo žetev zelo povoljni, posebno v severnem delu Banata in Bačke, dočim je v južnih delih teh kra-

jev napravil dež veliko škodo. Ta škoda pa bo popravljena s tem, da bodo kmetje polja ponovno posejali, ko bo voda odtekla.

g Kongres bančnih uradnikov. Dne 20. in 21. tm. se je vršil v veliki dvorani Mestnega poglavarstva v Zagrebu kongres Saveza bančnih uradnikov. Poleg glavnega kontrolnega odbora so bili navzoči številni delegati vseh saveznih podružnic. Kongres je otvoril predsednik Saveza g. Oršić, nakar je podal izčrpen referat o delu Saveza glavni tajnik g. Kurtagić. Referat se je nanašal na stanje imovine, na organizacijske in finanjske probleme, na akcijo, taktiko in tarifno politiko in dr. Po vsestranski diskusiji o vseh navedenih vprašanjih je kongres sprejel številna določila, glede programa in organizacije. Kongres je z odobravanjem vzel na znanje referat o delu savezne uprave ter apeliral na vse bančne uradnike, da se organizirajo in tako pomagajo savezni upravi pri izvršitvi njenih nalog.

Mala oznanila.

Prerokovanje!

Kdor kupi knjigo »BABLONSKA UGANKA« in najde v njej številki 393—95 bo srečen. 612

Za pisarno oddam lepo veliko sobo z električno lučjo, posebnim vhodom v priljubljeni sredi mesta blizu glavnega kolodvora. Naslov pove uprava »Tabora«. 896

Eleganten otroški voziček, silvalni stroj »Rundschiff« omare, postelje, zastorji, umivalnik z ogledalom in drugo na prodaj. Vpraša se: Retovski trg 8, I. nadst., levo. 897

Brenabor voziček, skoraj nov, poniklan, kolesa z gumijevimi obroči na prodaj. Ob delavn. od 11.—12. ure Meljska cesta št. 9, II. nadst. 895

Zelenjadne sadike kakor zgodnji karfiol, zelje, ohrovt, kolerabe, paradizniki i. t. d. se dobijo vsak čas pri vrtnarstvu IV. JEMEC, Razlazaova ulica št. 11. 867 10—3

Lepa trinadstropna hiša v središču mesta Maribora s prostim stanovanjem radi selitve ceno na prodaj. Naslov pove uprava. 889 2—2

Prodaj ali zamenjam 1 leto staro žrebo za 5letnega konja I. Mariborska delavska pekarna, Tržaska cesta št. 38. 887 2—1

Hotel „POŠTA“ v Dravogradu

z 10 orali zemljišča na prodaj
Grisogono, Dravograd.

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merila 1:600.000, priložni razpisni zemljevid Matija Pirca, risal in tiskal Slavoj Dimnik, tisk litografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Maribor. Zemljevid je izšel v štirih barvah in obsega vse ozemlje, na katerem živijo Slovenci, ter je namenjen predvsem šolski mladini. Cena zemljevida v štirih barvah Din 9.—, tri zemljevidi v enih barvah Din 10.—.

Namitajte se pri

Mariborski tiskarni d. d.

Podpirajte Jugoslovensko Matico!

— Slava, slava, slava!

— Kaj naj počnem z ladijami? — je rekel Julijan zamišljeno, kakor da govori samemu sebi. — Da jih pustim zapleni, ali pa da ostanem z ladijami?

— Sežgi! — je zašepetal Artaban.

Julijan je vzdihel in mu pozorno pogledal v obraz:

Artaban je dvignil glavo in se je upil s pogledom v cesarjeve oči:

— Ti se bojiš — ti? Ne, ne, boje se ljudje, ne pa bogovi! Sežgi jih in sva boden boš kakor veter: ladije ne pridejo v sovragove roke, tvoja vojska pa bo pomnožena s pomorščaki. Bodi velik in pogumen do kone! Sežgi — in čez deset dni si pod zidovi Ektabana, čez dvajset dni pa si boš osvojil vso Perzijo. Večji boš od Filipovega sinu, zmagovalca nad Darijem. Le sežgi ladije in pojdi za mano! — Ali pa morda ne smeš?

— Kaj pa če lažeš? Če berem v tvojem srcu, da lažeš? — je vzkliknil Julijan in z eno roko prijel Perzijca za grlo, z drugo pa je zamahnil nadenj s kratkim mečem.

Gormizda je olajšanega srca vzdihnil.

Nekoliko trenutkov sta molče zrla drug drugemu v oči. Artaban je vzdihnil carjev pogled. Julijan je občutil, da so ga znova začarale razumne, drzne in ponizne tuje oči.

— Daj, da umrem, — umrem od tvojih rok, če ne veruješ! — je ponovil Perzijec.

Julijan je položil meč v nožnico.

— Strašno in sladko je gledati v tvoje oči, — je nadaljeval Artaban. — Glej, tvoj obraz je kakor obraz boga. Nihče te ni prav spoznal, jaz sem prvi odkril, kdo da si... Ne zavri svojega sužnja, gospod!

— Bomo videli, — je izpregovoril Ju-

lijan zamišljeno. — Že zdavnaj sem hotel udariti čez puščavo in se spoprijeti s carjem. Kaj pa ladije?

— O da, — ladije! — ga je prekinil Artaban. — Dobro je, da greš takoj, še to noč, do zore, ker v temni te sovražnik ne bo opazil... Ali jih sežgeš?

Julijan ni odvrnil ničesar.

— Odpeljite ga in ga ne izpuščajte izpred oči! — je velel cesar, kažoč z roko na begunca.

Ko se je Julijan vračal v šator, je za trenutek obstal na pragu in obrnil oči kvišku:

— Torej vendarle?.. Tako enostavno in tako maglo! Moja volja je kakor volja bogov: komaj si zamislim, že je storjeno...

V njegovi duši je raslo veselje in se dvigalo bujno ko nevihta. Smehljaje si je položil roko na srce, tako burno mu je utripalo. Bolezenska znamenja še niso ponehala: včasih mu je šinil mrz po životu in nekoliko ga je bolela glava, kakor da bi bil ves dan na pekočem solcu.

Dal je poklicati v šator vojskovodjo Viktorja, starca, ki mu je bil slepo udan. Julijan mu je izročil zlati prstan s cesarskim pečatom.

— Poveljnikom mornarice, komesoma Konstantinu in Lucilijanu — je ukazoval Julijan. — Do zore naj sežgo ladije, razen pet večjih s kruhom in dvanajst manjših za mostove. Majhne naj natovorijo na vozove, ostale pa sežgo. Kdor bo nasprotoval, bo kaznovan s smrtjo. Povelje je strogo zaupno! Pojdi!

Izročil mu je zvitek papirusa, ki je nani naglo napisal nekoliko besedi — lakomično povelje zapovednikom mornarice.

(Dalje prihodnjik.)